

**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет культури і мистецтв**  
**Кафедра історії, теорії мистецтв та виконавства**

**СИЛАБУС**

**Циклу професійної підготовки**

**ЗВУКОРЕЖИСУРА**

Ступінь вищої освіти:

Освітня кваліфікація:

Професійна кваліфікація:

**МАГІСТР**

Магістр музичного мистецтва.

Викладач закладу вищої освіти.

Керівник музичної студії, колективу.

Звукорежисер.

**ЗАТВЕРДЖЕНО:**

Протокол

засідання кафедри історії,

теорії мистецтв та виконавства

№ \_8\_ від 29 січня 2021 р.

ЛУЦЬК – 2021

Цикл навчальної дисципліни «Звукорежисура» включає у себе два предметних модулі:

- ❖ Звукотехніка, аранжування та зведення музичної композиції
- ❖ Монтаж та обробка звуку

Даний цикл дисциплін передбачає практичну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності як виконавців та артистів, здобуття ними основних знань про природу звуку, музичну акустику, роботу студійного звукорежисера, особливостей звукорежисури у різних сценічних умовах, формування необхідних професійних компетенцій магістрів музичного мистецтва – майбутніх виконавців та артистів.

## I. Опис навчальної дисципліни

### Предметний модуль 1

*Звукотехніка, аранжування та зведення музичної композиції*

| Найменування показників       | Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень                                                                                                                                                                                                            | Характеристика навчальної дисципліни                          |
|-------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Денна / форма навчання        | 02 Культура і мистецтво<br>025 Музичне мистецтво<br>Освітня кваліфікація:<br><b>Магістр музичного мистецтва</b><br><br>Професійна кваліфікація:<br><b>Викладач закладу вищої освіти.<br/>           Керівник музичної студії, колективу.<br/>           Звукорежисер.</b> | <b>Нормативна</b>                                             |
| Кількість годин/кредитів 90/3 |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Рікнавчання <u>  1  </u>                                      |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Семестр <u>  2  </u>                                          |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Практичні <u>  10  </u> год.                                  |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Лабораторні <u>  24  </u> год.                                |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Індивідуальні <u>  10  </u> год.                              |
| ІНДЗ:                         |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Консультації <u>  4  </u> год.<br>Самостійна робота - 42 год. |
|                               |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Форма контролю:<br>екзамен 2 семестр                          |
| Мова навчання                 |                                                                                                                                                                                                                                                                           | українська                                                    |

| Найменування показників                               | Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень                                                                                                                                                                                                            | Характеристика навчальної дисципліни                          |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Заочна / форма навчання                               | 02 Культура і мистецтво<br>025 Музичне мистецтво<br>Освітня кваліфікація:<br><b>Магістр музичного мистецтва</b><br><br>Професійна кваліфікація:<br><b>Викладач закладу вищої освіти.<br/>           Керівник музичної студії, колективу.<br/>           Звукорежисер.</b> | <b>Нормативна</b>                                             |
| Кількість годин/кредитів <u>  90  </u> / <u>  3  </u> |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Рікнавчання <u>  1  </u>                                      |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Семестр <u>  2  </u>                                          |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Практичні <u>  2  </u> год.                                   |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Лабораторні <u>  8  </u> год.                                 |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Індивідуальні <u>  4  </u> год.                               |
| ІНДЗ: <u>є/немає</u>                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Консультації <u>  8  </u> год.<br>Самостійна робота - 68 год. |
|                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                           | Форма контролю:<br>екзамен (2 семестр)                        |
| Мова навчання                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                           | українська                                                    |

## II. Інформація про викладача

*Сватула Тарас Вікторович*

*Посада асистент кафедри*

Контактна інформація (067) 469 78 58

Дні занять ( <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700> )

## III. Опис дисципліни

### АНОТАЦІЯ КУРСУ:

На сучасному етапі розвитку української музики, кіно і телебачення необхідність у підготовці кваліфікованих кадрах, зокрема у фахівцях-звукорежисерах є дуже актуальною. Звукова культура музичної композиції, фільму, або телепередачі безпосередньо впливає на естетичні, духовні потреби широкого кола слухачів та глядачів.

Концепція навчальної дисципліни «Звукорежисура» передбачає гармонійне поєднання знань інших професійно-орієнтованих дисциплін – режисури, акустики, комп'ютерних звукових та телевізійних технологій, теорії музики тощо. Програма передбачає проведення індивідуальних, практичних, лабораторних занять, а також організацію самостійної роботи студентів. Курс побудований за логічно-технологічним принципом, ґрунтується на широкій джерельній базі.

Практичне значення курсу полягає в оволодінні знаннями з основних напрямів звукорежисури та підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»; оволодіння загальними правилами, теоретичними та практичними основами звукорежисури; специфікою роботи із звуковим та музичним матеріалами; основами створення та реалізації творчого задуму; правилами самостійної навчальної роботи по закріпленню професійних навичок, методикою перевірки знань з теорії та практики звукорежисури.

**Метою** навчальної дисципліни «Звукорежисура» є підготовка кваліфікованих звукорежисерів кіно і телебачення, студійних звукорежисерів та саундпродюсерів; ознайомлення з характеристиками звуку як матеріалу для створення звукового художнього образу, набуття навичок створення звукового вирішення кінофільму або телевізійної передачі, створення та зведення власних аранжувань; засвоєння студентами комплексу теоретичних знань та практичних вмінь для творчого використання в музичному, кіно - та телевиробництві.

**Завданнями** вивчення дисципліни «Звукорежисура» є:

- дати студентам цілісне розуміння побудови технологічного процесу виготовлення кіно-, теле-, відео- та аудіопродукції;
- засвоєння теоретичних знань курсу;
- з'ясування головних зображально-виражальних властивостей звукового матеріалу;

- ознайомлення з видами звукових сигналів;
- набуття навичок запису мови, шумів та музичних інструментів;
- ознайомлення з основними інструментами обробки звукового сигналу;
- набуття практичних навичок щодо використання професійного звукового програмного забезпечення;
- формування логічного мислення для створення оригінального звукового вирішення фільму, кліпу, теле- та радіопередачі тощо;
- виховання естетичного ставлення до аудіовізуального продукту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- технологію виробництва музичних композицій, телепередач та кінофільмів;
- методи сполучення зображення та звуку;
- функції звуку у фільмі, радіо- та телепередачі;
- методику творчого застосування приладів художньої обробки звуку;
- засоби і методи запису фонограм в зйомочному періоді;
- прийоми монтажу та зведення фонограм в монтажно-тонувальному періоді;
- принципи синтезу звуку та зображення у екранних мистецтвах;
- функції мови, музики, шумів і паузи у фільмі;
- специфіку запису та звукопередачі у різноманітних видах радіо- та телепрограм.

Студенти повинні **вміти:**

- ефективно працювати з режисером фільму над сценарієм;
- розробляти оригінальне звукове вирішення фільму, радіо- та телепередачі;
- складати звукову експлікацію відповідно до характеру загальної ідеї фільму, телепередачі;
- проводити відбір та організацію звукового матеріалу згідно характеру кадру, сцени та змісту фільму, телепередачі;
- здійснювати звукозоровий монтаж;
- надавати аргументовані висновки членам творчої групи;
- аргументовано викладати теоретичний і практичний матеріал;
- володіти науковою та професійною термінологією;
- володіти прийомами аналізу та синтезу аудіовізуального твору;
- кваліфіковано застосовувати професійні поняття й терміни;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки подій і явищ;
- знаходити й аналізувати потрібну інформацію з теорії і практики кіно-, телемистецтва;
- ефективно застосовувати набуті знання в музичному, кіно- та телевиробництві.

**Перереквізити:** Вивчення курсу «Звукорежисура» базується на загальних знаннях музичної теорії і пов'язане з такими дисциплінами, як «Аранжування», «Інформатика та комп'ютерна техніка», «Мистецькі комп'ютерні технології та дикторство», «Основи режисерської майстерності».

**Предметом** вивчення навчальної дисципліни є технічні та художньо-зображальні засоби звукорежисури.

**Результати навчання (компетентності):**

*Загальні компетентності (ЗК):*

3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
9. Здатність працювати автономно.

*Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК):*

5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

*Освітньою програмою програмні результати навчання (ПРН):*

5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

#### 4. Структура навчальної дисципліни.

*Звукотехніка, аранжування та зведення музичної композиції*

*Таблиця 2*

*денна форма навчання*

| Назви змістових модулів і тем                                                                                                   | Усього | Практ. | Лаб. | Сам. Роб. | Інд. | Конс. | *Форма контролю/ Бали |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------|------|-----------|------|-------|-----------------------|
| <b>Змістовий модуль 1.</b><br><b>ВСТУП. ОСНОВИ ПРОФЕСІЇ ЗВУКОРЕЖИСЕРА. ЗВУК ЯК ХУДОЖНІЙ МАТЕРІАЛ</b>                            |        |        |      |           |      |       |                       |
| Тема 1. Звукорежисура як вид сучасного мистецтва                                                                                | 6      |        | 2    | 4         |      |       | IPC /2                |
| Тема 2. Вплив особливостей сприйняття звуку на роботу звукорежисера                                                             | 3      |        | 2    |           | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 3. Засоби художньої обробки звуку                                                                                          | 7      |        | 2    | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 4. Зображально-виражальні властивості звукового матеріалу                                                                  | 5      | 2      |      | 2         |      | 1     | IPC /2                |
| Тема 5. Засоби звукопередачі. Стерефонія                                                                                        | 7      | 2      |      | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 6. Види звуку та його характеристики                                                                                       | 2      |        | 2    |           |      |       | IPC /2                |
| Тема 7. Види та запис шумів                                                                                                     | 7      |        | 2    | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 8. Види приладів обробки звуку                                                                                             | 2      |        | 2    |           |      |       | IPC /2                |
| <b>Змістовий модуль 2.</b><br><b>ВИДИ ПРИЛАДІВ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ЗВУКОВОГО МАТЕРІАЛУ. ПРИЛАДИ ПСИХОАКУСТИЧНОЇ ОБРОБКИ ЗВУКУ</b> |        |        |      |           |      |       |                       |
| Тема 9. Мікшерні пульти та еквалайзери                                                                                          | 2      | 2      |      |           |      |       | IPC /2                |
| Тема 10. Прилади динамічної обробки звуку                                                                                       | 7      | 2      |      | 4         |      | 1     | IPC /4                |
| Тема 11. Ексайтери                                                                                                              | 9      | 2      | 2    | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 12. Енхансери: віталайзери, максимайзери                                                                                   | 7      |        | 2    | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 13. Пристрої зміни висоти тону                                                                                             | 8      |        | 2    | 4         | 1    | 1     | IPC /3                |
| Тема 14. Звукові ефекти типу «затримка»                                                                                         | 7      |        | 2    | 4         | 1    |       | IPC /2                |
| Тема 15. Звукові ефекти «хорус», «фленджер», «фейзер».                                                                          | 4      |        | 1    | 1         | 1    | 1     | IPC /2                |
| Тема 16. Штучна реверберація як художній засіб при записі мови, музики та шумів                                                 | 7      |        | 3    | 4         |      |       | IPC /2                |

|                      |           |           |           |           |           |          |                |
|----------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|----------|----------------|
|                      |           |           |           |           |           |          |                |
| <b>Всього годин:</b> | <b>90</b> | <b>10</b> | <b>24</b> | <b>42</b> | <b>10</b> | <b>4</b> | <b>ІРС /40</b> |

*заочна форма навчання*

| <b>Назви змістових модулів і тем</b>                                                              | <b>Усього</b> | <b>Практ.</b> | <b>Лаб.</b> | <b>Сам. Роб.</b> | <b>Інд.</b> | <b>Конс.</b> | <b>*Форма контролю/ Бали</b> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|-------------|------------------|-------------|--------------|------------------------------|
| <b>Змістовий модуль 1.</b>                                                                        |               |               |             |                  |             |              |                              |
| <b>ВСТУП. ОСНОВИ ПРОФЕСІЇ ЗВУКОРЕЖИСЕРА. ЗВУК ЯК ХУДОЖНІЙ МАТЕРІАЛ</b>                            |               |               |             |                  |             |              |                              |
| Тема 1. Звукорежисура як вид сучасного мистецтва                                                  | 7             |               | 2           | 5                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 2. Вплив особливостей сприйняття звуку на роботу звукорежисера                               | 6             |               |             | 5                |             | 1            | ІРС /2                       |
| Тема 3. Засоби художньої обробки звуку                                                            | 7             |               | 2           | 5                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 4. Зображально-виражальні властивості звукового матеріалу                                    | 8             | 2             |             | 5                |             | 1            | ІРС /2                       |
| Тема 5. Засоби звукопередачі. Стереофонія.                                                        | 8             |               | 2           | 5                | 1           |              | ІРС /2                       |
| Тема 6. Види звуку та його характеристики                                                         | 6             |               |             | 5                |             | 1            | ІРС /2                       |
| Тема 7. Види та запис шумів                                                                       | 5             |               |             | 5                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 8. Види приладів обробки звуку                                                               | 7             |               |             | 5                | 1           | 1            | ІРС /2                       |
| <b>Змістовий модуль 2.</b>                                                                        |               |               |             |                  |             |              |                              |
| <b>ВИДИ ПРИЛАДІВ ХУДОЖНЬОЇ ОБРОБКИ ЗВУКОВОГО МАТЕРІАЛУ. ПРИЛАДИ ПСИХОАКУСТИЧНОЇ ОБРОБКИ ЗВУКУ</b> |               |               |             |                  |             |              |                              |
| Тема 9. Мікшерні пульти та еквалайзери                                                            | 2             |               |             | 2                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 10. Прилади динамічної обробки звуку                                                         | 2             |               |             | 2                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 11. Ексайтери                                                                                | 7             |               | 2           | 5                |             |              | ІРС /2                       |
| Тема 12. Енхансери: віталайзери, максимайзери                                                     | 6             |               |             | 5                |             | 1            | ІРС /2                       |
| Тема 13. Пристрої зміни висоти тону                                                               | 5             |               |             | 5                |             |              | ІРС /3                       |

|                                                                                 |           |          |          |           |          |          |                |
|---------------------------------------------------------------------------------|-----------|----------|----------|-----------|----------|----------|----------------|
| Тема 14. Звукові ефекти типу «затримка»                                         | 6         |          |          | 5         |          | 1        | IPC /3         |
| Тема 15. Звукові ефекти «хорус», «фленджер», «фейзер».                          | 4         |          |          | 2         | 1        | 1        | IPC /3         |
| Тема 16. Штучна реверберація як художній засіб при записі мови, музики та шумів | 4         |          |          | 2         | 1        | 1        | IPC /2         |
| <b>Всього годин:</b>                                                            | <b>90</b> | <b>2</b> | <b>8</b> | <b>68</b> | <b>4</b> | <b>8</b> | <b>IPC /40</b> |

\* IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента

### 5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

| № з/п | Назва теми                                                                 |
|-------|----------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Витоки звукорежисерської професії                                          |
| 2     | Синтез звуку та зображення. Функції мови, шумів і тиші у кіно-телепередачі |
| 3     | Функції музики у фільмі, теле- та радіопередачі                            |
| 4     | Створення звукової експлікації                                             |

### Форма підсумкового контролю успішності навчання

2 семестр – екзамен (денна, заочна форма навчання).

### РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3

*Денна, заочна форма навчання*

*2 семестр*

|                                       |     |     |     |     |     |     |     |                                        |                          |
|---------------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|----------------------------------------|--------------------------|
| Поточний контроль<br>(max = 40 балів) |     |     |     |     |     |     |     | Модульний контроль<br>(max = 60 балів) | Загальна кількість балів |
| Модуль 1                              |     |     |     |     |     |     |     | Модуль 2<br><br>60                     | 100                      |
| Змістовий модуль 1                    |     |     |     |     |     |     |     |                                        |                          |
| T1                                    | T2  | T3  | T4  | T5  | T6  | T7  | T8  |                                        |                          |
| 2,5                                   | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 |                                        |                          |
| Змістовий модуль 2                    |     |     |     |     |     |     |     |                                        |                          |
| T9                                    | T10 | T11 | T12 | T13 | T14 | T15 | T16 |                                        |                          |
| 2,5                                   | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 | 2,5 |                                        |                          |

### **Критерії оцінювання відповідей студентів**

2,5 балів Відмінно

2 балів Достатньо знань

1,5 балів Задовільне володіння темою

1 бал Часткове володіння темою

0,5 бала Завдання виконані на мінімальному рівні

0 балів Відповіді немає

### **Критерії оцінювання модульних контрольних робіт**

60–55 балів Практична мобільність, знаннєвість, інтуїтивно-творча усталеність і успішність звукорежисерської майстерності; Грамотність. Відмінно-досконале володіння темою.

54–40 балів Достатня знаннєвість, практична мобільність в сфері.

39–32 балів Задовільне володіння темою.

31–25 балів Часткове володіння темою.

24–15 балів Завдання виконані на мінімальному рівні.

0 балів Професійна несумісність.

Предметний модуль «Звукотехніка, аранжування та зведення музичної композиції» складається з поточного оцінювання та модульної контрольної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та індивідуальних занять і має за мету перевірку рівня теоретичної і практичної готовності студентів. Поточний контроль реалізується у формі виконання індивідуальних завдань, рівні засвоєння теоретичного матеріалу, самостійної роботи, виконанні практичних рекомендацій. Максимальна кількість балів поточного контролю становить - **40 балів**.

Модульний контроль здійснюється у формі оцінювання практичнопродуктивної успішності.

Максимальний бал становить - **60 балів**.

## VI. Шкала оцінювання

| Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності | Оцінка       |
|--------------------------------------------------|--------------|
| 90 – 100                                         | Відмінно     |
| 82 – 89                                          | Дуже добре   |
| 75 - 81                                          | Добре        |
| 67 -74                                           | Задовільно   |
| 60 - 66                                          | Достатньо    |
| 1 – 59                                           | Незадовільно |

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аллон С. М. Музыкальная акустика / С. М. Аллон. М., 1999.
2. Арнхейм Р. Кино как искусство / Р. Арнхейм. М., 1960.
3. Аристарко Г. История теорий кино / Г. Аристарко. М., 1966.
4. Балаш Б. Кино: становление и сущность нового искусства / Б. Балаш. М., 1968.
5. Бернар Ш. Руководство по записи звука / Ш. Бернар. М., 1962.
6. Блауерт М. Пространственный звук / М. Блауерт. М., 1978.
7. Вахитов Я. Ш. Слух и речь / Я. Ш. Вахитов. М., 2001.
8. Выготский Л. О. Психология искусства / Л. О. Выготский. М., 1968.
9. Вендров М. И. Звук в телевизионной программе / М. И. Вендров. М., 2012.
10. Галкин И. М. Стерефоническое радиовещание и звукозапись / И. М. Галкин. М., 2011.
11. Горон Н. Е. Радиовещание / Н. Е. Горон. М., 1981.
12. Закревский Ю. А. Звуковой образ фильма / Ю. А. Закревский. М., 1961.
13. Зайцев Л. Образный язык кино / Л. Зайцев. М., 2013.
14. Качерович М. Акустика телевизионных студий и кинотеатров / М. Качерович. М., 1980.
15. Ковалгин Ю. А. Акустические основы стереофонии / Ю. А. Ковалгин. М., 1999.
16. Ковалгин Ю. А. Стереофония / Ю. А. Ковалгин. М., 1989.
17. Кулешов Л. Кадр и монтаж / Л. Кулешов. М., 1961.
18. Козюренко Ю. Н. Основы звукорежиссуры в театре / Ю. Н. Козюренко. М., 1998.

19. Кравцов Ю. Основы звукооператорского мастерства. СПб: СПбГУКИ, 2005.
20. Кузнецов Л. А. Акустика музыкальных инструментов / Л. А. Кузнецов. М., 2010.
21. Лоусон Д. Г. Фильм – творческий процесс / Д. Г. Лоусон. М., 1965.
22. Лисса З. Эстетика музыки / З. Лисса. М., 1970.
23. Маньковский В. С. Основы звукооператорской работы / В. С. Маньковский. М., 1985.
24. Мартен М. Язык фильма / М. Мартен. М., 1959.
25. Меерзон Б.Я. Акустические основы звукорежиссуры / Б.Я. Меерзон. М., 2004.
26. Молодая Н. Т. Акустическое проектирование радиовещательных студий / Н. Т. Молодая. М., 1997.
27. Низбетт А. Звуковая студия / А. Низбетт. М., 1978.
28. Низбетт А. Применение микрофонов / А. Низбетт. М., 1981.
29. Сапожнов М. А. Электроакустика / М. А. Сапожнов. М., 1972.
30. Соловьева А. И. Основы психологии слуха / А. И. Соловьева. М., 2003.
31. Франк С. А. Шесть бесед о звуке / С. А. Франк. М., 1968.
32. Франк С. А. Рождение звукового образа: сб.ст. / С. А. Франк. М., 1985.
33. Филонов Л. Б. Монтаж как художественная форма / Л. Б. Филонов. М., 2006.
34. Фурдусев В. Основы электроакустики и радиовещания / В. Фурдусев. М., 1960.
35. Харон Я. Из жизни звукооператора / Я. Харон. М., 1967.
36. Трахтенберг Л. Мастерство звукооператора / Л. Трахтенберг. М., 1972.
37. Эффрос М. Микрофоны и их применение / М. Эффрос. М., 1974.
38. Эйзенштейн С. М. Избранные произведения. Т.1 / С. М. Эйзенштейн. М., 1964.
39. Элкин Е. Изображение и звук. Звукотехника в телевидении / Е. Элкин. М., 1978.
40. Рязанцев Л.В. «Звукорежиссура», Навч. посіб. гриф МОН (лист від 29.07.09 № 1\11-6260).К., 2011.

## ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Еквалайзери як засіб художньої обробки звуку.
2. Типи еквалайзерів. Застосування звукорежисером еквалайзерів під час запису мови та музики. Технічні параметри.
3. Енхансери як психоакустичні пристрої обробки звуку.
4. Можливості енхансерів. Різновиди енхансерів.
5. Динамічні пристрої обробки звуку – компресори. Методи застосування компресорів.
6. Технічні характеристики компресорів.
7. Застосування компресорів при звукопередачі і запису музики.
8. Пристрої для боротьби з шумами.
9. Лімітери. Мета застосування. Принципи роботи лімітерів.
10. Шумопритискувачі. Види шумопритискувачів.
11. Області застосування гейтів.
12. Звукові ефекти типу “ділей”. Принципи роботи цифрових ефектів.
13. Звукові ефекти типу «хорус», «фленджер».
14. Застосування ефекту “хорус”. Технічні характеристики.
15. Застосування ефекту “фленджер”. Технічні характеристики.
16. Штучна реверберація. Параметри. Технічні характеристики.
17. Штучна реверберація під час запису вокально-хорової музики.
18. Штучна реверберація під час запису інструментальної музики.
19. Пристрої зміни висоти тону для художньої обробки звуку.
20. Принципи застосування гармонайзерів.
21. Синтез звуку та зображення в екранних мистецтвах.
22. Функції мови у фільмі. Семантична, звукова та інші функції мови.
23. Функції шумів у фільмі.
24. Тиша у фільмі.
25. Багатофункціональність музики у фільмі.
26. Звуко-зоровий монтаж. Принципи.
27. Музично-зоровий монтаж. Взаємодія музики і зображення.
28. Специфіка запису та передачі звуку в різних телепрограмах.
29. Звук у німому кіно.
30. Відношення провідних режисерів до появи звукового кіно.

# Структура навчальної дисципліни

## Предметний модуль

### Монтаж та обробка звуку

Таблиця 2

денна форма навчання

| Назви змістових модулів і тем                                   | Усього    | Практ. | Лаб.      | Сам. Роб. | Інд. | Конс.    | *Форма контролю/ Бали |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|--------|-----------|-----------|------|----------|-----------------------|
| <b>Змістовий модуль 1.</b>                                      |           |        |           |           |      |          |                       |
| <b>Монтаж звуку</b>                                             |           |        |           |           |      |          |                       |
| Тема 1. Види звукових редакторів. Монтажні станції              | 2         |        | 2         |           |      |          | ІРС /4                |
| Тема 2. Поняття мультитрекової сесії                            | 3         |        | 2         |           |      | 1        | ІРС /4                |
| Тема 3. Основні інструменти звукового монтажу в програмі REAPER | 12        |        | 4         | 8         |      |          | ІРС /4                |
| Тема 4. Принципи та особливості монтажу радіопередачі           | 6         |        | 2         | 3         |      | 1        | ІРС /4                |
| Тема 5. Принципи та особливості монтажу комерційного контенту.  | 7         |        | 2         | 5         |      |          | ІРС /4                |
| <b>Змістовий модуль 2.</b>                                      |           |        |           |           |      |          |                       |
| <b>Обробка звуку</b>                                            |           |        |           |           |      |          |                       |
| Тема 6. Звукова реклама                                         | 5         |        | 2         | 2         |      | 1        | ІРС /4                |
| Тема 7. Принципи та особливості монтажу звуку для відеоконтенту | 5         |        | 2         | 3         |      |          | ІРС /4                |
| Тема 8. Обробка вокалу                                          | 10        |        | 4         | 5         |      | 1        | ІРС /4                |
| Тема 9. Обробка та монтаж музичних фонів                        | 5         |        | 2         | 3         |      |          | ІРС /4                |
| Тема 10. Фіналізація звукового файлу                            | 5         |        | 2         | 3         |      |          | ІРС /4                |
| <b>Всього годин:</b>                                            | <b>60</b> |        | <b>24</b> | <b>32</b> |      | <b>4</b> | <b>ІРС /40</b>        |

| Назви змістових модулів і тем                                   | Усього    | Практ. | Лаб.      | Сам. Роб. | Інд. | Конс.     | *Форма контролю/ Бали |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|--------|-----------|-----------|------|-----------|-----------------------|
| <b>Змістовий модуль 1.</b>                                      |           |        |           |           |      |           |                       |
| <b>Монтаж звуку</b>                                             |           |        |           |           |      |           |                       |
| Тема 1. Види звукових редакторів. Монтажні станції              | 2         |        | 1         |           |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 2. Поняття мультитрекової сесії                            | 3         |        | 1         | 1         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 3. Основні інструменти звукового монтажу в програмі REAPER | 12        |        | 1         | 10        |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 4. Принципи та особливості монтажу радіопередачі           | 6         |        | 1         | 4         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 5. Принципи та особливості монтажу комерційного контенту.  | 7         |        | 2         | 4         |      | 1         | ІРС /4                |
| <b>Змістовий модуль 2.</b>                                      |           |        |           |           |      |           |                       |
| <b>Обробка звуку</b>                                            |           |        |           |           |      |           |                       |
| Тема 6. Звукова реклама                                         | 5         |        | 2         | 2         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 7. Принципи та особливості монтажу звуку для відеоконтенту | 5         |        | 2         | 2         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 8. Обробка вокалу                                          | 10        |        | 2         | 7         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 9. Обробка та монтаж музичних фонів                        | 5         |        | 2         | 2         |      | 1         | ІРС /4                |
| Тема 10. Фіналізація звукового файлу                            | 5         |        | 2         | 2         |      | 1         | ІРС /4                |
| <b>Всього годин:</b>                                            | <b>60</b> |        | <b>16</b> | <b>34</b> |      | <b>10</b> | <b>ІРС /40</b>        |

\* ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента

## 5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

| № з/п | Назва теми                                          |
|-------|-----------------------------------------------------|
| 1     | Розвиток технологій звукового монтажу               |
| 2     | Види звукових бібліотек                             |
| 3     | Поняття «семпл». Творче використання банків семплів |
| 4     | Створення комерційного звукового ролика             |

**Форма підсумкового контролю успішності навчання**  
**3 семестр – екзамен (денна, заочна форма навчання).**  
**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ**

*Таблиця 3*

*Денна, заочна форма навчання*

*3 семестр*

|                                       |    |    |    |     |                                        |                          |
|---------------------------------------|----|----|----|-----|----------------------------------------|--------------------------|
| Поточний контроль<br>(мах = 40 балів) |    |    |    |     | Модульний контроль<br>(мах = 60 балів) | Загальна кількість балів |
| Модуль 1                              |    |    |    |     | Модуль 2                               | 100                      |
| Змістовий модуль 1                    |    |    |    |     |                                        |                          |
| T1                                    | T2 | T3 | T4 | T5  |                                        |                          |
| 4                                     | 4  | 4  | 4  | 4   |                                        |                          |
| Змістовий модуль 2                    |    |    |    |     |                                        |                          |
| T6                                    | T7 | T8 | T9 | T10 |                                        |                          |
| 4                                     | 4  | 4  | 4  | 4   |                                        |                          |

**Критерії оцінювання відповідей студентів**

*4 бали* Відмінно

*3 бали* Достатньо знань

*2 бали* Задовільне володіння темою

*1 бал* Часткове володіння темою

*0,5 бала* Завдання виконані на мінімальному рівні

*0 балів* Відповіді немає

**Критерії оцінювання модульних контрольних робіт**

*60–55 балів* Практична мобільність, знаннєвість, інтуїтивно-творча усталеність і успішність звукорежисерської майстерності; Грамотність. Відмінно-досконале володіння темою.

*54–40 балів* Достатня знаннєвість, практична мобільність в сфері.

*39–32 балів* Задовільне володіння темою.

*31–25 балів* Часткове володіння темою.

*24–15 балів* Завдання виконані на мінімальному рівні.

*0 балів* Професійна несумісність.

Предметний модуль «**Монтаж та обробка звуку**» складається з поточного оцінювання та модульної контрольної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та індивідуальних занять і має за мету перевірку рівня теоретичної і практичної готовності студентів. Поточний контроль реалізується у формі виконання індивідуальних завдань, рівні засвоєння теоретичного матеріалу, самостійної роботи, виконанні практичних рекомендацій. Максимальна кількість балів поточного контролю становить - **40 балів**.

Модульний контроль здійснюється у формі оцінювання практичнопродуктивної успішності.

Максимальний бал становить - **60 балів**.

## **VI. Шкала оцінювання**

| Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності | Оцінка       |
|--------------------------------------------------|--------------|
| 90 – 100                                         | Відмінно     |
| 82 – 89                                          | Дуже добре   |
| 75 - 81                                          | Добре        |
| 67 -74                                           | Задовільно   |
| 60 - 66                                          | Достатньо    |
| 1 – 59                                           | Незадовільно |

## **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Рязанцев Л.В. Синтез звуку та зображення у фільмі. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. №16, 2011 р. / М-во культури і туризму України, ДАКККиМ. К.: Міленіум, 2011. С. 112-118.

2. Рязанцев Л.В. Функції музики в фільмі. Культура і сучасність: зб. наук. праць. № 2, 2012 р. / М-во культури і туризму України, ДАКККиМ. К.: Міленіум, 2012. С. 135-141.

3. Рязанцев Л.В. Функції шумів та тиші у фільмі. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. праць. Вип. XXII. / М-во культури і туризму України, ДАКККиМ. К.: Міленіум, 2012. С. 238-245.

4. Рязанцев Л.В. Звук як відображення простору в фільмі. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. № 17, 2012 р. / М-во культури і туризму України, ДАКККиМ. К.: Міленіум, 2012. С. 132-140.

5. Рязанцев Л.В. Функції звукового монтажу в фільмі. Культура і сучасність: зб. наук. праць. № 1, 2013 р. / М-во культури і туризму України, ДАКККіМ. К.: Міленіум, 2013. С. 115-123.
6. Звукорежиссер // Информационно-технический журнал. «Издательство 625» М., 1999–2009.
7. IN/OUT // Информационно-рекламный журнал. М., 2009–2010.
8. «625» // Информационно-технический журнал. - «Издательство 625» М., 2009–2010.
9. Бысько М. В. Шумология // ЭНЖ «Медиамузыка». № 3 (2014).  
URL: [http://mediamusic-journal.com/Issues/3\\_6.html](http://mediamusic-journal.com/Issues/3_6.html).
10. [http://en.wikipedia.org/wiki/Mixing\\_console](http://en.wikipedia.org/wiki/Mixing_console)
11. <http://www.ahmadtea.ua/714/>
12. <http://www.soundtechniques.tv/History.html>
13. <http://in.answers.yahoo.com/question/index?qid=20100514120216AAS3kOf>
14. <http://rus.625-net.ru/audioproducer/2004/07/hist.htm>
15. <http://audioshop.com.ua/lexicon2/>
16. [http://musicstate.ucoz.ru/publ/others/ehkvalajzery/6-1-0-52\\_эквалайзер](http://musicstate.ucoz.ru/publ/others/ehkvalajzery/6-1-0-52_эквалайзер)
17. <http://beatlespark.narod.ru/story.html>
18. <http://www.yamahaproaudio.com/global/en/downloads/manuals/>

## **ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ**

1. Поняття лінійного та нелінійного монтажу.
2. Способи усунення звукових артефактів.
3. Формати звукових файлів.
4. Технології пригнічення шумів у звуковому файлі.
5. Принцип техніки сайд-чейн компресії.
6. Нормалізація звукового файлу.
7. Частотна обробка вокалу.
8. Типи обрізних фільтрів.
9. Поняття частоти дискретизації звукового файлу.
10. Вплив бітності та розрядності звукового файлу на якість кінцевого мікса.
11. Поняття цифрового кліпінгу. Дізерінг.
12. Динамічна обробка вокалу.
13. Принцип техніки паралельної компресії.
14. Класифікація форматів звукових файлів для цифрових платформ.
15. Стандарти бродкастингу.
16. Поняття миттєвої та інтегрованої гучності звукового файлу.
17. Постобробка фіналізованого звукового файлу.
18. Специфіка обробки та монтажу звукового файлу для інтернет ресурсів.
19. Поняття симфазності звукового сигналу.
20. Методи усунення фазових викривлень звукового сигналу.